

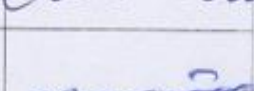
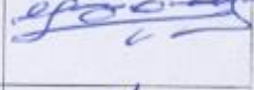
Ministerul Sănătății al Republicii Moldova
IMSP Institutul de Medicină Urgentă

**PROCEDURA PRIVIND MANAGEMENTUL RISCULUI
CAUZAT DE MEDICAMENTELE ADUSE DE CĂTRE PACIENT,
RUDE PENTRU AUTOADMINISTRARE**

CHIȘINĂU 2024

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova	Procedura nr. 03/43 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedura privind managementul riscului cauzat de medicamentele aduse de către pacient, rude pentru autoadministrare	Serviciul Managementul Calității serviciilor medicale

1. Lista responsabililor de elaborarea, verificarea și aprobarea ediției sau, după caz, a reviziei în cadrul ediției procedurii operaționale.

Nr. crt.	Responsabili privind procedura operațională	Numele și prenumele	Funcția	Data	Semnătura
	1	2	3	4	
1.1	Aprobat	Diana MANEA	Director IMSP IMU	23.09.2024	
1.2	Coordonat	Igor MAXIM	Vicedirector medical	23.09.2024	
1.3	Coordonat	Mihail CIOCANU	Vicedirector în domeniul cercetării și inovării	24.09.2024	
1.4	Coordonat	Liviu Vovc	Șef al Structurii de Managementul al Calității serviciilor medicale	23.09.2024	
1.5	Elaborat	Emilian Bernaz	Farmacist clinician, Structura Manajamentului Calității Serviciilor medicale	23.09.2024	

2. Situația edițiilor și a reviziilor în cadrul edițiilor procedurii operaționale.

Nr. Crt.	Ediția/revizia în cadrul ediției	Componenta revizuită	Modalitatea reviziei	Data de la care se aplică prevederile ediției sau reviziei ediției
	1	2	3	4
2.1.	Ediția 1			
2.2.	Revizia 1			

3. Lista persoanelor la care se difuzează ediția sau, după caz, revizia din cadrul ediției procedurii operaționale.

Către toți medicii angajați din cadrul IMSP Institutul de Medicină Urgentă.

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova	Procedura nr. 03/43 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedura privind managementul riscului cauzat de medicamentele aduse de către pacient, rude pentru autoadministrare	Serviciul Managementul Calității serviciilor medicale

4. Scopul procedurii și obiectivele:

4.1. Scopul este de a aplica măsurile necesare pentru excluderea erorilor de medicație și consecințele lor negative, evenimentele adverse prevenibile datorate medicamentelor aduse de către pacient/rude pentru autoadministrare (în continuare **medicament adus**).

4.2. Obiectivele sunt evidenței, organizarea păstrării conform regulilor stabilite și utilizării corectă a medicamentelor aduse de către pacient/rude pentru autoadministrare.

5. Principii bazice de siguranță includ:

5.1. Asigurarea legitimității medicamentelor aduse.

5.2. Excluderea posibilității de erori în administrarea medicamentelor aduse, doze de administrare, reacții adverse etc.

5.3. Considerarea interacțiunilor posibile între remediile prescrise pentru tratamentul pacienților spitalizați și celor aduse pentru autoadministrare.

6. Domeniul de aplicare a prezentei proceduri operaționale:

Procedura dată cuprinde măsurile de asigurare a calității procesului de tratament al pacienților spitalizați în cazul admiterii medicamentelor aduse de către pacient/rude pentru autoadministrare (acestea includ medicamente contra diabetului zaharat, antiastmatice, cardice și altele care sunt confirmate ca prescrise de medicul de familie pentru tratament ambulator).

a. Reglementări internaționale:

1. Rezoluția Parlamentului European din 13 septembrie 2018 referitoare la planul de acțiune european „O singură sănătate” (One Health) împotriva rezistenței la antimicrobiene (RAM).

b. Reglementări naționale:

1. Regulamentul cu privire la promovarea etică a medicamentelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 944/2018 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova 2018, nr. 424-429, art. 1133).

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova	Procedura nr. 03/43 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedura privind managementul riscului cauzat de medicamentele aduse de către pacient, rude pentru autoadministrare	Serviciul Managementul Calității serviciilor medicale

2. Ordinul MS nr. 358 din 12.05.2017 Cu privire la aprobarea Regulamentului privind efectuarea activităților de farmacovigilență.
3. Ordinul-MS-RM-nr.-960 01.10.2012 Cu privire la modul de prescriere și eliberare a medicamentelor
4. Ordin-MS-RM-322 din 22.11.2002 Cu privire asistenta cu medicamente bolnavilor spitalizati
5. Ordinul MSRM Nr. 71 din 03.03.1999 “Cu privire la păstrarea, **evidența și eliberarea** produselor și substanțelor stupefiante, toxice și psihotrope”

c. Reglementări interne:

1. Ordinul IMSP IMU nr. 98 din 26.06.2017 “Cu privire la efectuarea activităților de farmacovigilență în IMSP IMU”.
2. Regulamentul de organizare și funcționare al IMSP Institutul de Medicină Urgentă.

DESCRIEREA PROCEDURII:

A.PARTEA ÎNTRODUCTIVĂ

Autotratarele au rădăcini seculare. În trecut mai îndepărtat el era condiționat de subdezvoltarea medicinei, imposibilitatea stabilirii diagnosticului corect, lipsa medicamentelor eficiente, inaccesibilitatea pentru majoritatea populației a asistenței medicale califi cate etc.

Atunci se recurgea la medicina „populară”. Admiterea utilizării de medicamente aduse de pacienți sau rude în secțiile medicale poate avea ca urmare consecințe negative sau chiar și grave. Printre problemele ce pot apărea sunt reacții adverse de diferit gen, incompatibilități cu medicamentele prescrise pentru tratament și produsele alimentare în secția medicală, medicamente cu termen expirat de valabilitate ș.a.m.d. Din aceste considerente autoadministrarea nu este admisă în spitale. Utilizarea medicamentelor aduse de pacient/rude poate fi acceptată doar de către medicul curant în cazul când pacientul vă demonstra că urmează concomitent un curs de tratament prescris de medicul de familie sau de medicul specialist.

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova	Procedura nr. 03/43 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedura privind managementul riscului cauzat de medicamentele aduse de către pacient, rude pentru autoadministrare	Serviciul Managementul Calității serviciilor medicale

A.1. Definițiile folosite în document.

1. „**Medicamente aduse de pacient/rude**” sunt acele medicamente care se aduc în secția medicală pentru a fi utilizate de personal de către pacient pe parcursul aflării acestuia la tratament în spital.
2. **Automedicația** reprezintă practica administrării unuia sau mai multor medicamente din proprie inițiativă, fără utilizarea unei prescripții medicale sau fără recomandarea unui specialist acreditat din domeniul sănătății.

A.2. Informația epidemiologică.

Automedicația se poate asocia cu riscuri grave, precum diagnosticarea greșită a unei boli, administrarea unei doze prea mari de medicament, o durată prea lungă de administrare sau interacțiuni între medicamente. E foarte important să nu uităm că un medicament suficient de puternic pentru a vindeca, e suficient de puternic și pentru a cauza neplăceri dacă nu este utilizat corespunzător. Studiul cu privire la abilitățile comportamentale a populației Republicii Moldova în domeniul automedicației au demonstrat următoarele: 67% dintre pacienți consideră că „medicamentele pe care le putem cumpăra sunt la fel de eficiente ca cele prescrise de medic”; 70% consideră că „dacă am o problemă minoră, sunt sigur, că pot decide ce să fac”; 79% au relatat „este important pentru mine să am acces la medicamente pentru probleme minore”, 86% au confirmat „ași cumpăra din nou același medicament”. Concluzii. Se necesită intervenții de schimbări comportamentale, inclusiv educația, instruirea în contextul abordărilor colaborative bazate pe echipă, a consumatorilor de medicamente.

A.3. Riscurile posibile ale autotratementului:

- autotratement inadecvat, necorespunzător patologiei;
- tratament inefficient;
- întârzierea inițierii tratamentului corect;
- supradozarea, polipragmazia;
- apariția diferitelor complicații, intoxicații cu medicamente;
- apariția infecțiilor rezistente la antibiotice;
- interacțiuni medicamentoase sau și medicament – produse alimentare;
- dezvoltarea reacțiilor alergice până la șoc anafilactic; etc.

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova	Procedura nr. 03/43 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedura privind managementul riscului cauzat de medicamentele aduse de către pacient, rude pentru autoadministrare	Serviciul Managementul Calității serviciilor medicale

B. PARTEA DESCRIPTIVĂ

B.1. Documentarea medicamentelor aduse de către pacient/rude.

B.1.1. Legibilitatea. Medicamentele aduse de către pacient/rude pentru autoadministrare (în continuare **medicament adus**) se vor verifica la proveniență, care vor fi argumentate ca fiind prescrise de medicul de familie sau de medicul specialist (rețeta), locul de procurare, verificarea vizibilă, termenul de valabilitate și după necesitate înregistrarea în „Registrul de stat al medicamentului”. Fără aceste date medicamentele respective nu vor fi admise către administrare.

B.1.2. Evidența. Înregistrarea medicamentului adus în secții se va organiza într-un registrul aparte. Primirea-predarea medicamentului adus se va efectua prin semnătura pacientului sau a rudei și respectiv a asistentei superioare în coloana respectivă din registru pentru înregistrare. În acest registru se vor introduce următoarele date: familia, numele și prenumele pacientului, numărul fișei medicale, ziua internării, diagnosticul principal, medicamentele admise pentru medicație și cantitatea acestora.

B.2. Păstrarea. Păstrarea medicamentelor aduse se va organiza pe un raft aparte într-un dulap de păstrare a medicamentelor cu inscripția „MEDICAMENTE ADUSE DE PACIENT”, totodată se va ține cont de condițiile de păstrare a acestora. În caz de necesitate se vor păstra în frigider sau se vor asigura și alte condiții speciale conform cerințelor determinate în prospectul medicamentului adus.

B.3. Prescrierea.

B.3.1. În fișa medicală a pacientului în coordonare cu medicul de familie (sau fără în dependență de caz), dar și verificare suplimentară se va determina diagnosticul (ca principal sau secundar) conform căruia pacientului i se va prescrie medicația necesară inclusiv și medicamentul adus.

B.3.2. Medicamentul adus se va prescrie în foaia de prescripții medicale a pacientului ținând cont de acțiunile farmaco-clinice, proprietățile fizico-chimice și interacțiunea posibilă cu alte medicamente. Totodată se va indica că medicamentul dat este medicament adus.

B.3.3. Medicamentul adus se va administra pacientului conform prescrierii medicului ordinator al secției în foaia de prescripții medicale de către asistentul medical de zi al secției.

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova	Procedura nr. 03/43 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedura privind managementul riscului cauzat de medicamentele aduse de către pacient, rude pentru autoadministrare	Serviciul Managementul Calității serviciilor medicale

C. PARTEA APLICATIVĂ

C.1. Șefii Departamentelor și secțiilor medicale:

C.1.1. Vor aduce la cunoștință efectivului medical cerințele prezentei Proceduri. Se va atrage atenție la legibilitatea medicamentelor aduse, evidența, păstrarea și administrarea acestora.

C.1.2. Vor efectua evaluarea referitor la starea implementării actualei Proceduri în fiecare secție cu evidențierea neajunsurilor și luarea măsurilor pentru înlăturarea acestora;

C.2. Șefii secțiilor medicale vor:

C.2.1. Asigura secția cu registru de înregistrare a medicamentelor aduse de pacient/rude (anexa nr. 1);

C.2.2. Asigura un loc de păstrare a medicamentelor aduse.

C.3. Medici orinatori vor prescrie medicamentele aduse în foaie de prescripții medicale a fișei medicale în care se va indica că medicamentul este adus de pacient sau rude.

C.3. Asistenții medicali superiori vor:

C.3.1. Verifica legibilitatea, ține evidența, asigura păstrarea și eliberarea medicamentelor aduse de pacient/rude.

C.3.2. Vor asigura întoarcerea pacientului sau rudelor acestora medicamentele aduse, dar neconsumate până la urmă în perioada tratamentului pacientului în secție.

C.4. Farmacistul clinician dl Emilian Bernaz va:

C.4.1. Verifica după o lună din momentul aprobării și aducerii la cunoștință a prezentei Proceduri, prin intermediul programul informativ „TRANZIT” și va informa conducerea și efectivul medical al instituției referitor la starea implementării Procedurii date;

C.4.2. Efectua evaluări trimestriale a consumului de medicamente aduse de pacienți și va raporta conducerii despre starea lucrurilor.

7.1. Abrevieri ale termenilor:

Nr. Crt.	Abrevierea	Termenul abreviat
7.1.1.	PO	Procedură operațională
7.1.2.	E	Elaborare
7.1.3.	A	Aprobare
7.1.4.	Ap	Aplicare
7.1.5.	RA	Reacție adversă
7.1.6.	MS	Ministerul Sănătății
7.1.7.	IMSP IMU	Instituție medico-sanitară publică
7.1.8.	SMCSS	Serviciul Managementul Calității serviciilor medicale

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova	Procedura nr. 03/43 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedura privind managementul riscului cauzat de medicamentele aduse de către pacient, rude pentru autoadministrare	Serviciul Managementul Calității serviciilor medicale

8. Documentare

- Formularul de înregistrare a procedurii operațională privind managementul medicamentelor cu risc înalt.

9. Responsabilități:

- Echipa managerială (Director, Vicedirector medical, Serviciul Managementul Calității serviciilor medicale);
- Șefii de Departamente;
- Șefii de secții și servicii.
- Medicii ordinatori, asistenții medicali superiori.

10. Anexe.

Anexa nr. 1. Registru de înregistrare a medicamentelor aduse de pacient/rude – pe 1 filă.

11. Cuprins:

Numărul componenței în cadrul PO	Denumirea componenței din cadrul procedurii operaționale	Pag
1	Coperta	1
2	Lista responsabilelor de elaborare	3
3	Lista persoanelor la care se difuzează ediția	3
4	Scopul procedurii și obiectivele	5
5	Principii bazice de siguranță	6
6	Domeniul de aplicare a prezentei proceduri operaționale	
7	Documente de referință	6
8	Descrierea procedurii:	6
10	Partea introductivă	6
11	Definițiile folosite în document	7
12	Informația epidemiologică	7
13	Riscurile posibile ale autotratementului	8
7	Partea descriptivă	8
8	Partea aplicativă	9
9	Abreviaturi ale termenilor	9
10	Documentare	10
11	Responsabilități	10
12	Anexe:	10

